

On the Concept of Ceramics and Fertility

Deniz Onur Erman (Gazi University Faculty of Fine Arts)

The major ingredient of ceramics is clay and simply put, it can be described as terra cotta. From the very beginning of civilization, ceramics has served to fulfill the daily needs of human beings and still continues to be commonly used even today. Because remnants of ceramics are encountered everywhere people have lived, some consider the history of ceramics a part of the history of civilization. Ceramic pieces have varied from containers and transport vessels for food items to religious icons, from building materials to toys, from graves to tablets and ornaments. In this context, it has its place in the first artistic expressions of human beings. Clay is simply water-proof soil or mud. This modest material is found everywhere and can be easily modeled. It therefore has served as the first and probably the only plastic material during the early stages of civilization.

Primitive men have based their first artistic expressions on fear and admiration. Fertility has always been a critical issue in human societies. Reproduction is vital to the propagation of the species and without this instinct, human race would not have survived. This has led to great interest in the woman body, the changes that occur during pregnancy, the act of birth, breastfeeding and the communication between the baby and the mother. Woman and her body have been blessed and sanctified. This theme has led to a whole social and religious system.

The fertility of woman, pregnancy and the miraculous event of birth have always inspired artists throughout the history of ceramics. In the past, the major form has been the religiously inspired mother goddess. Today, various works inspired by this theme are continuously produced by some artists. This fruitful subject is never out of fashion and it may be foreseen that it will always be explored and developed, thus yielding new and original pieces of art.

Key words: Mother goddess, fertility, ceramic idols, ceramics and pregnancy, ceramics and fertility

Seramik ve Doğurganlık Kavramı Üzerine

Deniz Onur Erman (Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi)

Ana malzemesi 'kil' olan seramik, en yalın haliyle "pişmiş toprak" olarak ifade edilmektedir. İnsanoğlunun günlük temel ihtiyaçlarından doğan seramik; uygarlığın erken dönemlerinde günlük hayata girmiş ve günümüze kadar kesintisiz olarak kullanımını sürdürmüştür. İnsanın varolduğu her yerde seramiğin izlerine rastlanması, kimi kaynaklarca onun tarihinin insanlığın tarihiyle yaşıt olarak kabul edilmesini sağlamıştır. Seramik üretimler günlük hayata yardımcı taşıma ve saklama kaplarından, dini temalı adak heykelciklerine, yapı malzemesinden, oyuncaklara, süs eşyalarından, mezarlara, tabletlere kadar büyük bir çeşitlilik göstermiştir. Bu paralellikte insanoğlunun ilk sanatsal dışavurumlarından da söz edilebilmektedir. Seramiğin ana malzemesi olan kil; su geçirmez killi toprak, balçık ya da çamurdur. Rahatlıkla her yerde bulunabilen ve kolayca şekillendirilebilen bu basit ve iddiasız malzeme, uygarlığın erken dönemlerinde insanoğlunun şekillendirdiği hemen hemen tek plastik malzeme olmuştur. İlkel insan ilk sanatsal dışavurumlarını korku ve hayranlık duyguları ile temellendirmiştir. Bu noktada "doğurganlık" kavramı önem kazanmaktadır. Üreme ve neslin devamını sürdürme gibi temel içgüdüsel duygular insanoğlunun ilgisini kadın bedeninin hamilelik sürecinde gösterdiği değişimlere, doğum eylemine, emzirme eylemine, bebek ve anne iletişimi gibi konulara yönlendirmiştir. Kadın ve kadın bedeni yüceltilmiş ve kutsallaştırılmıştır. Bu ana konu etrafında şekillenecek ataerkil bir sosyal düzen, din ve inanış sistemi şekillenmiştir.

Kadının doğurganlığı ve doğum eylemi, hamilelik süreci, annelik ilkel dönemlerden günümüze kadar seramik sanatında etkileyici bir esin kaynağı olmuştur. Geçmişte dinsel temelli ana tanrıça heykelleri ile şekil bulan bu esin kaynağı günümüzde de etkinliğini farklı tarzda eserlerle özgün üretimler yapan kimi sanatçılarca sürdürülmektedir. Bu zengin konunun gelecekte seramik sanatı içerisinde yerini korumaya devam edeceği, yeni ve özgün üretimlerde hayat bulacağı ve artarak çeşitleneceği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: ana tanrıça, doğurganlık, seramik idoller, seramik ve hamilelik, seramik ve doğurganlık